

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika,
sum tú kundi ynskt tør at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir.
Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Eyðun Joensen,
sálarfrøðingur

Minna Jacobsen,
sálarfrøðingur

Marner Simonsen,
lækni

Fríða Patursson,
lögfrøðingur

Grátur og tannagrísl

Eg eri mamma at try ára gamlari gentu. Hon hevur altíð verið glað og lukkulig, men fyri umleið trim-um mánaðum síðan, bleiv hon grenjut og fór at grísla tenn í svøvn. Nú er tað burtur aftur, men eg vil spyrja: Hvi grísla børn tenn? Er tað tí tey sálarliga ella á annan hátt ikki eru so væl fyr?

Nevnast skal eisini, at eg kenni vaksið fólk, sum eisini gríslar tenn. Er tað munur á, um vaksið fólk ella børn grísla tenn?

M. M.

Satt at siga, visti eg líka lítið, sum tygum um fyrbrigðið at grísla tenn. Bert tað at fólk til tíðir grísla tenn í styttri ella longri tíðarskeið, úttan at tey sjálvi vurnast tað. Oftast kenna tey sær heldur ikki nakran bága av tí, og skuldi tað ikki havt størvegis upp á seg.

Tað er beint, at fyr

tann, sum hoyrir og sær slíkt tannagrísl hjá souandi fólk, kann fyrbrigðið tykja undrunarvert og ikki sort skelkandi.

— Men, sum eg onkuntíð áður havi nevnt, er tað mangan ein framhjárættur at virka á einum stórum arbeidsplassi, har nógv serkon starvast, — hvor á sinum oki. Tann íð lítið veit, hevur hovi og skyldu til at spyrja seg fyr, og tað havi eg í hesum fyr eisini gjørt.

Spurningurin visir seg nevniliga, umframt sálarfrøði, at vera nær tengdur at virkisoki hjá tannlækna, fysiurgi, eygnæsa- og oyralækna v.m.

Tannagrísl kann koma til sjóndar sum sjúkraeyðkenni hjá sjúklingum, sum hava brek í kjálkabein-um í »tugguvirkseminum«, og harav kann so aftur stavast andlitspina og hovudsvær.

Ikki so, at øll sum grísla tenn, hava kjálkabeinsbrek, fáa andlits- og

hovudpinu, men hinvegin kann hetta koma fyr seg, tí hetta brekið er til staðar, sum sjúkraeyðkenni millum mong onnur.

Fer ein so at leita eftir upprunaorsokunum til avikavist tannagrísl og tað at bita saman tenn, er givið, at andlitsvoddarnar mugu víð í myndina og undan tí heilavirksemi, sum setir í gongd og stýrir øllum líkamsvirksemi.

Her er tað at sálarfrøðingurin kann koma inn í myndina í tí fyr, at kenslur og torvur ávirka heilan, sum so aftur ávirkar voddarnar. Hetta kann vera grundarlagið fyr voddaspenningi — móði — verk, og eisini tannagrísl.

Við øðrum øðrum kundi tað verið líkt til, at fólk í ávisum tíðarbilum, tá tey eru orkymlað, móð, spent ella stressað, kunnu grísla tenn í svøvn og so í øðrum lagi fáa andlits- og hovudsvær.

Tier tað einki at undrast á, at fólk við kjálkabeins-

breki eiga at fáa viðgerð, sum ber í sær sissan og sálarligan fjálgan av sjúklinginum. Hinvegin má tað haldast at vera undrunarvert, at hóast teir serkonu meta at 70-80 pst. av øllum fólki kunnu hava brek í tugguvirkseminum, at tað so bert er umleið ein tridringur av hesum, sum er varur við tað, t.v.s. kennir seg plágadan av tí.

Tí eiga tygum ikki at vera so ógvuliga bangin um, at dóttir tygara eitt stutt skifti gríslar tenn í svøvn, men í ringasta fyr b ert skilja fyrbrigðið, sum eitt moguligt eyðkenni av sálarligum stressi, sum nú er farið aftur um bak.

Sum áður nevnt, so visti eg frammanundan bert lítið um evnið, og er tað eg havi svarað eitt lán úr norskari grein í Nordisk Medicin Vol. 99, 6. juli 1984. Hava tygum neyvari áhuga fyr evninum, ber til at fara á Landsbókasavn- id, har tygum eisini kunnu fáa annað tilfar um sama evni.

Góðan lesnað.

Ey-Jo

Hundaóskil í Havn:

Børnini tora ikki út at spæla

— Bert 107 hundar eru skrásettir higartil í ár, móti 359 hundum í fjør. Ov nógvir hundar ganga leysir ella villast, sigur Løgreglan og Djóraverndarfelagið

— Tað er nógv fyr, at børnini ikki tora út fyr dyr at spæla, tí so nógvir hundar ganga leysir, sigur ein mamma við Sosialin.

Hon eigur fimm ára gamlan drong, sum var hundbitin fyr nøkrum mánaðum síðan.

Nú torir hann ikki út at spæla, úttan so at eg ella onkur annar vaksin persónur er við.

Hvor hevur ábyrgdina av leysgangandi hundum, spyr mamman.

Á Politigarðinum ásannar vaktavandi, at nógvir hundar ganga leysir í Havn.

— Áður var tað soleiðis, at vit tóku hundarnar og royndu at finna eigararnar, men um einin kom eftir hundunum, so vóru teir skotinir.

Djóraverndarfelagið góðtók ikki hesa framferð, og nú hevur einin hundur verið skotin seinasta árið.

— Í daga taka vit hundar og geva Djóraverndar-

felagnum boð, um vit ikki finna eigaran. Felagið átekur sær at ansa hundunum. Eg veit ikki, hvussu tað gongst hjá Djóraverndarfelagnum at finna hundaegarar, men vit vita, at tað verður gjørt eitt stórt arbeiði, sigur vaktavandi.

Ein kunngerð frá fútan-um ásetir, at allir hundaegarar í Havn og á stórplássunum, skulu loysa hundatekn. Tað er eitt slag av hundaskatti, sum kostar 20 krónur árliga. Hundaegarin skal loysa hundatekn við árslok hvørt ár. Umframt hetta, so skal hundurin tryggast á Tryggingarsambandinum og tað kostar 25 krónur árliga. Vaktavandi veit ikki, hvussu nógr ólógligir hundar eru í Havnini, men upplýsir, at 359 hundar vóru skrásettir í Havn í fjør. Í ár er talið 107 skrásettir hundar, — higartil.

Djóraverndarfelagið fær ofta áheitanir um leysar hundar. Inger Krause Jensen, limur í felagnum, sigur við Sosialin, at tað mangan kann vera trupult at skaffa hundum

innivist í tíðini tey leita eftir eigarum. Her hevði verið hóskandi við eini hundapensión.

— Sum nú er, noyðast vit at taka hundarnar heim til okkum sjálvi, í tíðini til vit hava funnið teimum eitt pláss.

— Tað er so mangt, sum stingur seg upp, tá hundar fara at ferðast og kanska villast. Ringast er tó tá hundar ganga í illum, men annars er støðan tann, at fólk flyta, hava ikki loyvi at hava hund har tey búgva o.s.fr.

Hendir tað at fólk ikki

vilja hava hundin aftur?

— Ja, tað kann koma fyr. Serliga tá fólk arbeida úti og hundurin kanska ikki kennir tað sum heimstað at búgva har húsfolkið koyrir hann út, tá tey fara til arbeiðis.

Verða hundar ov illa ansaðir?

— Tianverri hendir tað ov ofta, at fólk missa áhuga fyr hundinum, og hann fer so at reika víða um. Tað hevur við sær, at vit fáa áheitanir og noyðast — um hundurin ikki hevur hundatekn, leita frá einum húsi til annað, at finna eigaran.

Annar trupulleiki er, at fútin í kunngerð hevur tikið Havnina, har hundar skulu skrásetast, men hundar t.d. av Argjum, ikki nýtast hundatekn.

— Ein hundur veit neyvan, at hann ikki má fara til Havnar, tí hann ikki er skrásettur og tí hava vit úr at gera at finna eigarar, har hundurin einki tekn hevur.

— Nógv tíð hjá limunum í djóraverndarfelagnum gongur við slíkum arbeiði, sigur Inger Krause Jensen at enda.

Dagny